

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, כ"ו באדר ב', תשפ"ב
29 במרץ, 2022
106/2022

יעדים לפיתוח בר-קיימה (SDGs) בישראל ניתוח מרחקים מהשגת היעדים (2020) Sustainable Development Goals (SDGs) in Israel Measuring the Distance to SDG Targets (2020)

פיתוח בר-קיימה הוא פיתוח הממלא את צורכי הדור הנוכחי בלי לפגוע ביכולת לספק את צורכיהם של הדורות הבאים. על פי העקרונות של פיתוח בר-קיימה יש לפעול במקביל להשגת צמיחה כלכלית, חברה מכלילה ושמירה על הסביבה.

17 היעדים לפיתוח בר-קיימה (SDGs – Sustainable Development Goals) הם תוכנית פעולה של האו"ם עבור כל מדינות העולם לקידום צמיחה ושגשוג לצד שמירה על כדור הארץ. התוכנית מתווה את הדרך לצמיחה כלכלית ולמיגור העוני ובתוך כך כוללת סוגיות בתחומים של חינוך, בריאות, ביטחון סוציאלי, תעסוקה, שינוי אקלים ושמירה על הסביבה. היעדים מחולקים ל-169 מטרות, הכוללות 247 מדדים. מטרתם לעקוב אחר יישום היעדים, הן ברמה העולמית והן ברמת המדינה.

על בסיס רשימת המטרות והמדדים, הגדיר ארגון ה-OECD 132 מדדים הרלוונטיים עבור המדינות החברות בארגון. מתוך רשימה זו, ל-109 מדדים הוגדר ערך להשגת המטרה.

מתוך המדדים שעבורם זמינים נתונים לישראל, 72 מדדים נכללו בניתוח המרחק מהשגת היעדים שהוגדרו.

רשימת היעדים והמדדים מופיעה בלוחות 1 ו 2.

מדדים שבהם הושג היעד

- ישראל קרובה להשגה או השיגה את היעדים של 31 מדדים מתוך 72 המדדים שנכללו בניתוח המרחקים (43%).
- בולט בישראל יעד 3 – בריאות טובה שבו הושגו או קרובים להשגה 13 מדדים.
- מדדים בולטים נוספים כוללים: נושאי חינוך וכישורי מורים מינימליים (יעד 4), מי שתייה ושפכים ביתיים ותעשייתיים המטופלים בבטחה (יעד 6), מדדים מתחום התעסוקה (יעד 8), המחקר והפיתוח (יעד 9) וכן מדדים של תנאי דיור הולם ובטוח (יעד 11).
- עוד הושג היעד בתחומי הפחתת מקרי מוות כתוצאה מאלימות, וכן ברישום בלידה, ובגישה ציבורית למידע על פי חופש המידע (יעד 16).

כתבו: עינת וייס, יהונתן חיון ועמית יגור-קרול – תחום מדדי איכות חיים ותוצרים סטטיסטיים רוחביים
לקבלת הסברים נא לפנות למרכז למידע סטטיסטי 02-6592666
או באמצעות [טופס פנייה מקוון](mailto:info@cbs.gov.il)

- כמו כן, הושג היעד בתחום התוכנית הסטטיסטית הלאומית הממומנת ומיושמת, ותואמת לעקרונות הבסיסיים של סטטיסטיקה רשמית (יעד 17).

מדדים שבהם לא הושג היעד

- ישראל אינה עומדת בהשגת היעדים של 41 מדדים שהם 57% מהמדדים שנכללו בניתוח. אלה כוללים: שיעור עוני יחסי לפי קו העוני הלאומי, כישורים בסיסיים של התלמידים במתמטיקה ומיומנויות קרוא וכתוב, ופערים חברתיים-כלכליים בחינוך (יעדים 1 ו-4).
- כמו כן, לא הושג היעד בנושאי מיגור האפליה נגד נשים והשוויון המגדרי (יעד 5), שיעור צמיחה שנתי של תמ"ג ריאלי לנפש, הגנה על זכויות העובדים וקידום סביבת עבודה בטוחה ומוגנת עבור כל העובדים (יעד 8) ובאחוז האנשים החשים ביטחון ללכת לבד באזור מגוריהם (יעד 16).
- 13 מדדים היו נמוכים מ-50% מהיעד להשגה בתחומים: מיגור העוני לפי קו העוני הלאומי (יעד 1), האנרגיה המתחדשת (יעד 7), הצמיחה הכלכלית ושיעור נפגעי העבודה (יעד 8) ומיגור אי-השוויון הכלכלי (יעד 10), וכן בשימור מערכות אקולוגיות ימיות ויבשתיות (יעדים 14 ו-15).
- עם זאת, 28 מדדים (68% מהמדדים בהם לא הושג היעד) כבר חצו את רף ה-50% מהיעד להשגה ובמרבית המקרים אף יותר מכך, מרביתם ביעדים האלה: נושאי ביטחון תזונתי (2), בריאות טובה (3), קידום חינוך (4), ומיגור האלימות והניצול המיני כלפי נשים ונערות (5).

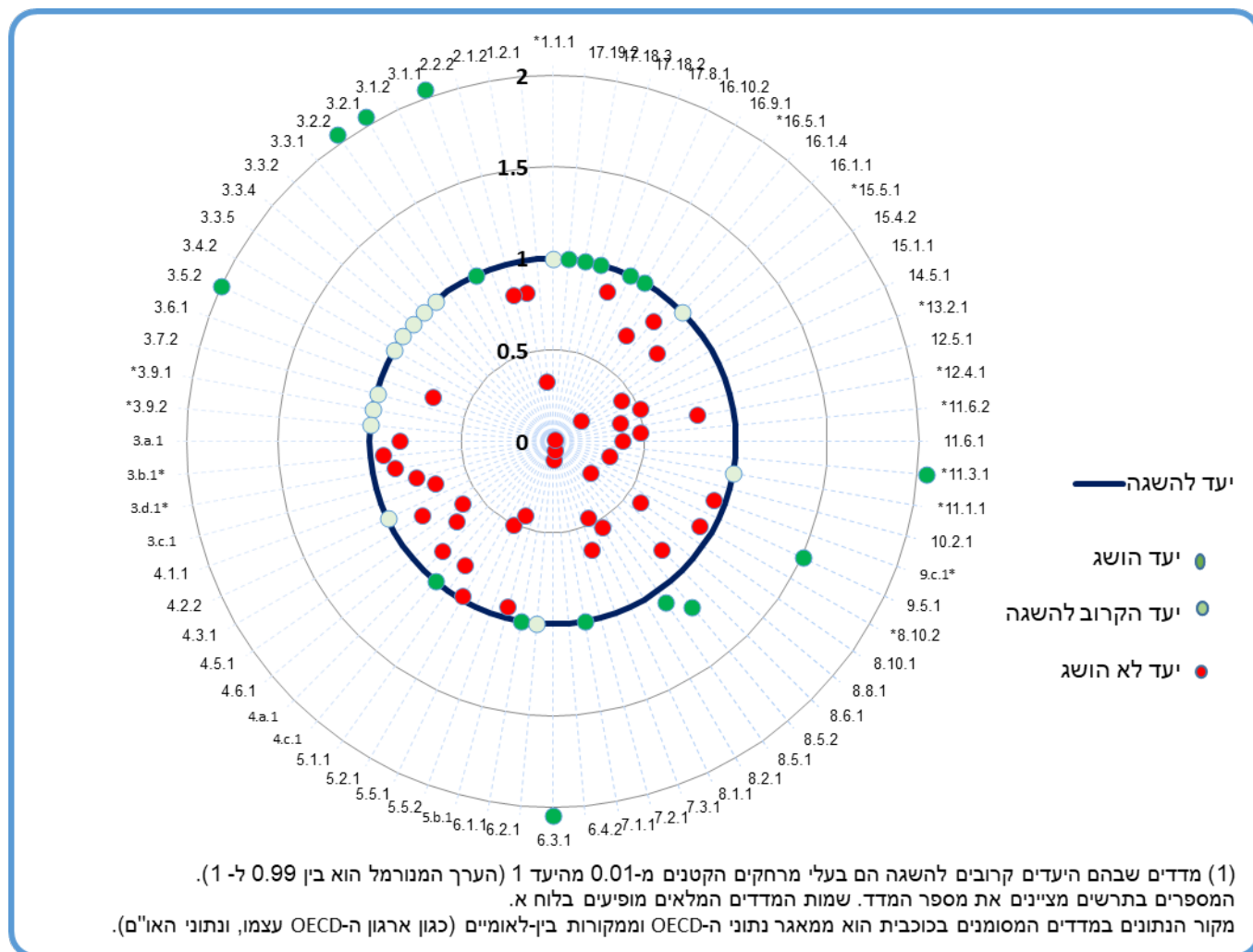
[להסברים](#)

נתוני המדדים הזמינים עבור ישראל נמצאים באתר הלמ"ס [בדף מדדי ה-SDG](#) [ובמאגר הסדרות](#) של הלמ"ס.

תמונת מצב כללית¹

תרשים 1 מציג את התמונה הכללית של המרחק מהשגת היעדים המדידים בישראל. מניתוח הממצאים עולה כי מתוך 72 המדדים שנבדקו, ב-31 מדדים הושג היעד או שהוא קרוב מאוד להשגה², וב-41 מדדים לא הושג היעד. ערכם של חלק מן המדדים שבהם הושג היעד היה גבוה במידה ניכרת מערך היעד להשגה (יותר מפי שניים מהיעד). מדדים אלו מופיעים מחוץ לגבולות תרשים 1. (לפירוט המרחק המדויק ראו תרשים 2).

תרשים 1 - מדדי SDG - המרחק של ישראל מהיעדים להשגה², 2020

מדדים שבהם הושג היעד

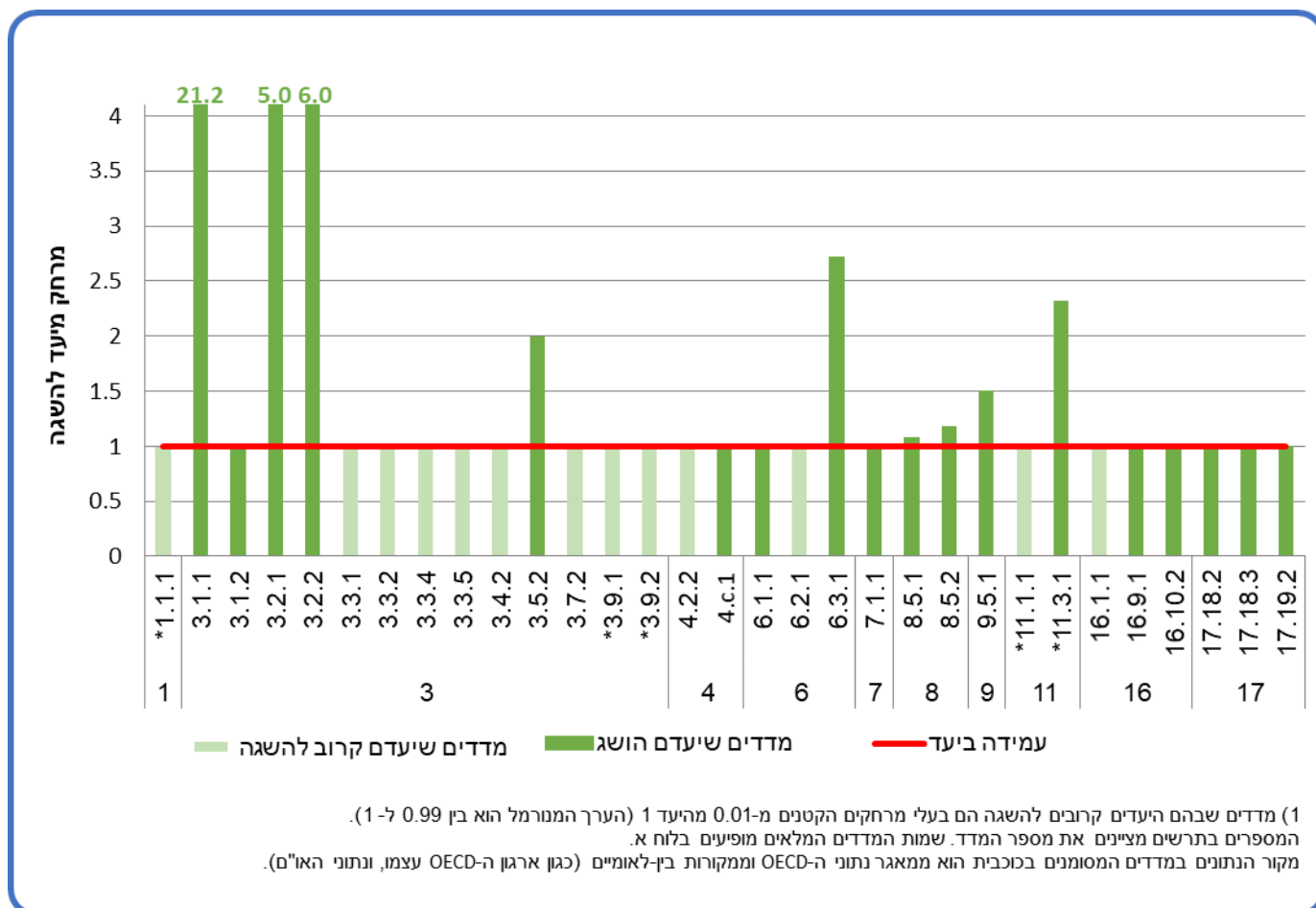
ישראל קרובה להשגה או השיגה את היעדים של 31 מדדים מהמדדים שנכללו בניתוח (43%). מתוכם ב-18 מדדים הושג היעד במלואו, וב-13 היעד היה קרוב מאוד להשגה (תרשים 2).

¹ המדדים והיעדים שהוגדרו על ידי האו"ם, הותאמו מחדש על ידי ה-OECD ורלוונטיים למדינות המפותחות החברות בארגון. הן המדדים עצמם והן הגדרות המדדים והיעדים להשגתם, יכולים לעיתים להיות שונים מאלה שהוגדרו על ידי האו"ם במקור.

² מדדים שבהם היעדים קרובים להשגה הם בעלי מרחקים הקטנים מ-0.01 מהיעד 1 (הערך המנומל הוא בין 0.99 ל-1), לרוב מדובר במדדים שבהם ערך היעד המוחלט שאליו יש לשאוף הוא – 0. למשל: מדד 3.3.2 - שיעור תמותה עקב שחפת, בישראל הערך הוא: 0.2 מקרים לכל 100,000 איש באוכלוסייה (0.2/100,000) ולכן היעד קרוב מאוד להשגה.

מבין 18 המדדים שבהם הושג היעד, ב-9 מדדים ערך המדד שווה בדיוק ליעד (כלומר, שווה ל-1) וב-9 מדדים הוא גדול ממנו (גדול מ-1), וב-6 מהם ערך המדד אף גבוה פי שניים ויותר מהיעד להשגה. מבין המדדים הללו, בולט בישראל יעד 3 – בריאות טובה שבו הושגו או קרובים להשגה 13 מדדים. מדדים בולטים שבהם היעד הושג או קרוב להשגה כוללים: נושאי חינוך וכישורי מורים מינימליים (יעד 4), מי שתייה ושפכים ביתיים ותעשייתיים המטופלים בבטחה (יעד 6), מדדים מתחום התעסוקה (יעד 8), המחקר והפיתוח (יעד 9) וכן בתנאי דיור הולם ובטוח (יעד 11). עוד הושג היעד בתחומי הפחתת מקרי מוות כתוצאה מאלימות, וכן ברישום בלידה, ובגישה ציבורית למידע על פי חופש המידע (יעד 16). כמו כן, הושג היעד בתחום התוכנית הסטטיסטית הלאומית הממונת ומיושמת, ותואמת לעקרונות הבסיסיים של סטטיסטיקה רשמית (יעד 17).

תרשים 2 - מדדי SDG - המרחק של ישראל מהיעדים שהושגו, ומהיעדים הקרובים להשגה⁽¹⁾, 2020

מבין 13 המדדים שבהם היעד קרוב להשגה, ל-10 מדדים נקבע יעד להשגה – 0, והם שייכים לתחומים האלה: מיגור העוני החמור לפי קו העוני הבין-לאומי (יעד 1), קידום בריאות ואיכות חיים עבור בני כל הגילים (יעד 3), כגון, מיגור מגפות האידס, השחפת, והמלריה. הפחתת שיעור התמותה מהתאבדויות, ושיעור ילודה בקרב מתבגרות, וכן גם הפחתת שיעורי התמותה הקשורים באלימות (יעד 16).

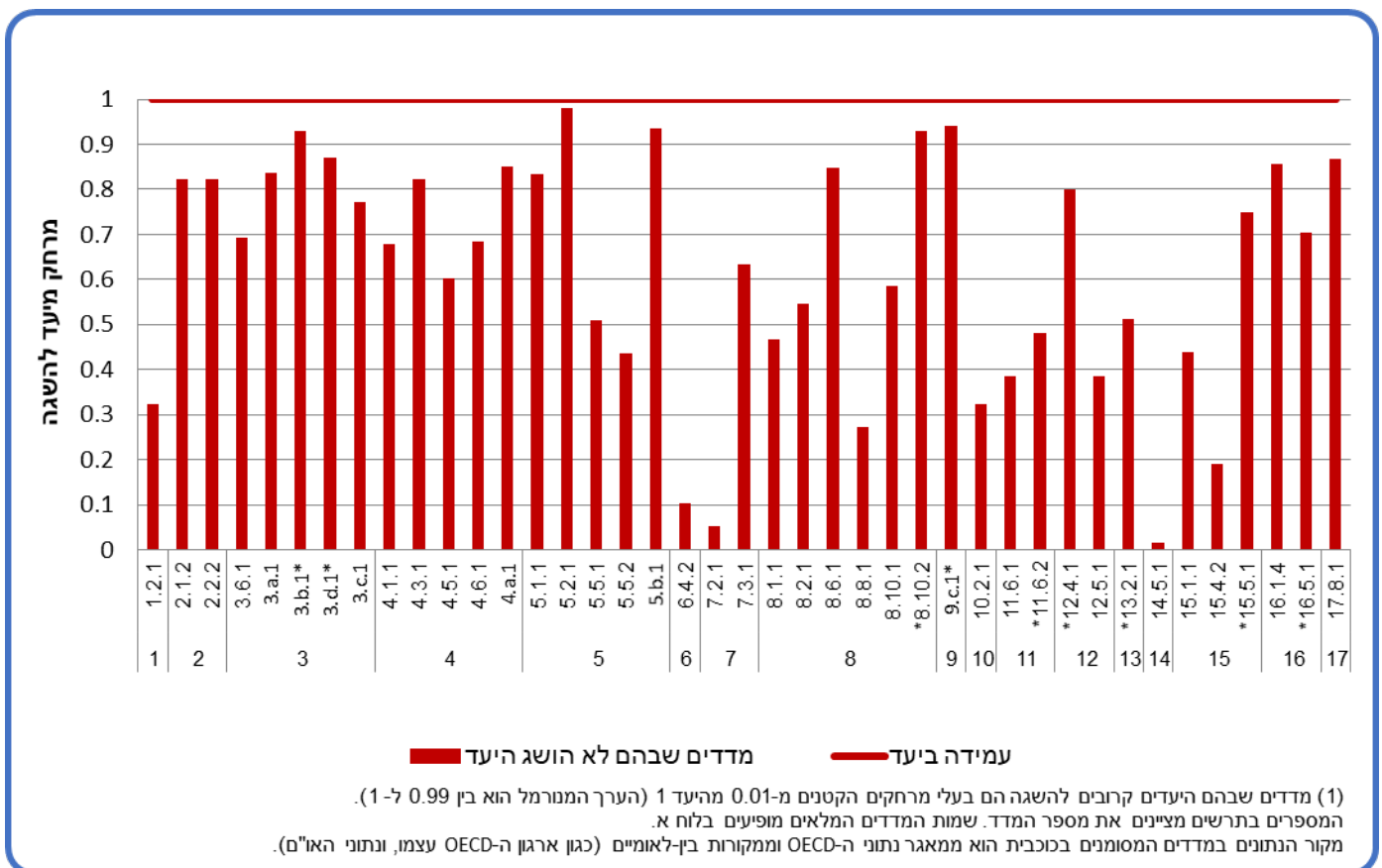
שלושת המדדים הנוספים שיעדם כמעט הושג (שבהם היעד אינו 0, אלא 100%) הם בתחומי החינוך בגיל הרך ובחינוך הקדם-יסודי (יעד 4), ובתנאי תברואה נאותים ואיכותיים (יעד 6) וכן בתנאים סניטריים בסיסיים בדיור (יעד 11, ראו לוח 2).

מדדים שבהם לא הושג היעד

ישראל אינה עומדת בהשגת היעדים של 41 מדדים שהם 57% מהמדדים שנכללו בניתוח (תרשים 3). אלה כוללים: שיעור עוני יחסי לפי קו העוני הלאומי, כישורים בסיסיים של התלמידים במתמטיקה ומיומנויות קרוא וכתוב, ופערים חברתיים-כלכליים בחינוך (יעדים 1 ו-4).

כמו כן, לא הושג היעד בנושאים האלה: מיגור האפליה נגד נשים והשוויון המגדרי (יעד 5), שיעור צמיחה שנתי של תמ"ג ריאלי לנפש, הגנה על זכויות העובדים וקידום סביבת עבודה בטוחה ומוגנת עבור כל העובדים (יעד 8), ובאחוז האנשים החשים ביטחון ללכת לבד באזור מגוריהם (16).

תרשים 3 - מדדי SDG – המרחק של ישראל מהיעדים שלא הושגו⁽¹⁾, 2020

13 מדדים היו נמוכים מ-50% מהיעד להשגה בתחומי מיגור העוני לפי קו העוני הלאומי (יעד 1), האנרגיה המתחדשת (יעד 7), הצמיחה הכלכלית ושיעור נפגעי העבודה (יעד 8) ומיגור אי-השוויון הכלכלי (יעד 10), וכן בשימור מערכות אקולוגיות ימיות ויבשתיות (יעדים 14 ו-15).

עם זאת, מבין 41 המדדים שבהם לא הושג היעד, 28 מדדים (68%) כבר חצו את רף ה-50% מהיעד להשגה ובמרבית המקרים אף יותר מכך, מרביתם ביעדים האלה: נושאי ביטחון תזונתי (2), בריאות טובה (3), קידום חינוך (4), ומיגור האלימות והניצול המיני כלפי נשים ונערות (5).

לוח 1 - רשימת המדדים המשתתפים בניתוח המרחקים של ישראל

ראו פירוט היעדים המטרות והערכים העדכניים בלוח 2

מדד	
1.1.1	שיעור האוכלוסייה מתחת לקו העוני הבין-לאומי*
1.2.1	תחולת העוני (לפי 50% מההכנסה החציונית נטו לנפש סטנדרטית)
2.1.2	שכיחות של חוסר ביטחון תזונתי בינוני או חמור באוכלוסייה הבוגרת
2.2.2	שיעור השמנה
3.1.1	תמותת אמהות
3.1.2	אחוז הלידות שהשתתפו בהן אנשי מקצוע מיומנים מתחום הבריאות
3.2.1	תמותת ילדים עד גיל 5
3.2.2	שיעור תמותת תינוקות ניאונטלית.
3.3.1	מספר מקרים חדשים של HIV ל-1,000 איש באוכלוסייה
3.3.2	שיעור תמותה עקב שחפת לכל 100,000 איש
3.3.4	היארעות הפטיטיס B (צהבת B) לכל 100,000 איש באוכלוסייה
3.3.5	מספר אנשים שנזקקו לטיפול במחלות טרופיות שהוזנחו
3.4.2	שיעור התמותה מהתאבדויות
3.5.2	צריכת אלכוהול טהור לנפש (מגיל 15 ומעלה) במהלך שנה קלנדרית (בליטרים)
3.6.1	שיעור התמותה מתאונות דרכים
3.7.2	שיעור ילודה בקרב מתבגרות בקבוצת הגיל 15-19, ל-1,000 נשים
3.a.1	אחוז המעשנים
3.9.1	שיעור התמותה המיוחס לזיהום אוויר ביתי וסביבתי*
3.9.2	שיעור התמותה המיוחס לחשיפה למים לא ראויים, תברואה לא בטוחה וחוסר היגיינה (חשיפה למים לא בטוחים, תברואה והיגיינה בכל השירותים (WASH)*)
3.b.1	אחוזים מאוכלוסיית היעד שחוסנה בחיסונים: MCV2, DTP3 ו-PCV3 *
3.c.1	צפיפות של עובדי בריאות
3.d.1	יכולת ומוכנות של רפואת חירום, לפי תקנות הבריאות הבין-לאומיות (IHR) *
4.1.1	אחוז התלמידים בני 15, שהשיגו רמת מיומנויות בסיסית במתמטיקה
4.2.2	שיעור ההשתתפות בלמידה פורמלית (שנה אחת לפני גיל הכניסה הרשמי לחינוך היסודי)
4.3.1	שיעור ההשתתפות של מבוגרים בחינוך הפורמלי והבלתי פורמלי
4.5.1	מדידת השוויון – החברתי-כלכלי מבחינת כל מדדי ההשכלה (מבוסס על מבחן פיזה)
4.6.1	אחוז האוכלוסייה בקבוצת גיל נתונה, שהשיגו רמת מיומנות בסיסית במתמטיקה
4.a.1	אחוז בתי הספר המספקים גישה לאינטרנט למטרות חינוכיות
4.c.1	אחוז המורים אשר השתתפו בהשתלמויות ב 12 החודשים האחרונים
5.1.1	קיומן של מסגרות חקיקה המסדירות שוויון ואי-אפליה מגדריים
5.2.1	אחוז הנשים והנערות בנות 15 ומעלה שהיו אי פעם בקשר זוגי ושנחשפו לאלימות פיזית, מינית או פסיכולוגית מצד בן הזוג הנוכחי או מצד בן הזוג לשעבר

מדד	
5.5.1	אחוז הנשים המכהנות בבית המחקקים הלאומי (הכנסת)
5.5.2	פער מגדרי בשיעור נשים בתפקידי ניהול
5.b.1	אחוז הנשים המשתמשות באינטרנט
6.1.1	אחוז האוכלוסייה המשתמשת במי שתייה משופרים
6.2.1	אחוז האוכלוסייה בעלת גישה לתברואה איכותית
6.3.1	אוכלוסייה שאינה מחוברת למערכת טיהור שפכים
6.4.2	רמה של לחץ מים: אספקת מים שפירים כאחוז ממשאבים זמינים של מים שפירים
7.1.1	אחוז האוכלוסייה בעלת גישה לחשמל
7.2.1	אחוז האנרגיה המתחדשת מכלל ייצור החשמל
7.3.1	עצימות אנרגטית במונחים של שעט"ן לנפש
8.1.1	שיעור צמיחה שנתי של תמ"ג ריאלי לנפש – ממוצע של 15 שנים
8.2.1	שיעור צמיחה ריאלית שנתי של תמ"ג למועסק – ממוצע של 15 שנים
8.5.1	שכר ממוצע לשעה של מנהלים
8.5.2	אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה
8.6.1	אחוז הצעירים בני 15-24, שלא לומדים ולא עובדים
8.8.1	תאונות עבודה לא קטלניות ל-100,000 איש, לפי מין ומעמד הגירה
8.10.1	מספר סניפים של בנקים מסחריים וכספומטים ל-100,000 מבוגרים
8.10.2	אחוז המבוגרים (מעל גיל 15) בעלי חשבון בבנק או במוסד פיננסי אחר, או המשתמשים בשירותיהם של מפעילי שירותים פיננסיים סלולריים*
9.5.1	הוצאות על מחקר ופיתוח כאחוז מהתמ"ג
9.c.1	אחוז האוכלוסייה המחוברת לרשת סלולרית, לפי טכנולוגיה*
10.2.1	תחולת העוני (לפי 50% מההכנסה החציונית נטו לנפש סטנדרטית)
11.1.1	דירות עם גישה לתברואה בסיסית*
11.3.1	שינוי שנתי ממוצע בשטח הבנוי לנפש*
11.6.1	שיעור מחזור של פסולת עירונית
11.6.2	חשיפה ממוצעת באוכלוסייה לחומר חלקיקי מרחף (PM2.5) במטרופולינים*
12.4.1	עמידה באמנת באזל, פרוטוקול מונטריאול, אמנת רוטרדם ואמנת שטוקהולם בנושא פסולת מסוכנת וכימיקלים אחרים*
12.5.1	שיעור מחזור של פסולת עירונית
13.2.1	פליטות CO2 לתמ"ג בתהליכי ייצור*
14.5.1	אחוז השטחים הימיים המוגנים
15.1.1	שטח קרקע מכוסה עצים
15.4.2	כיסוי ירוק הררי
15.5.1	הרשימה האדומה*
16.1.1	מספר קורבנות רצח מכוון, לכל 100,000 איש
16.1.4	אחוז האנשים החשים ביטחון ללכת לבד באזור מגוריהם
16.5.1	אחוז האוכלוסייה בעלי אמון בממשל הלאומי*
16.9.1	אחוז הילדים עד גיל 5 שלידתם נרשמה ברשות אזרחית/מרשם האוכלוסין
16.10.2	מספר המדינות שמאמצות ומיישמות ערביות חוקתיות, סטטוטוריות ו/או מדיניות לגישה ציבורית למידע (חופש המידע)
17.8.1	אחוז האנשים המשתמשים באינטרנט
17.18.2	מספר המדינות עם חקיקה סטטיסטית תואמת לעקרונות הבסיסיים של סטטיסטיקה רשמית

מדד	
מספר המדינות עם תוכנית סטטיסטית לאומית הממומנת במלואה ומיושמת, לפי מקור המימון	17.18.3
אחוז המדינות: (א) שערכו לפחות מפקד אוכלוסין אחד ב-10 השנים האחרונות; (ב) שהגיעו לרישום מלא של הלידות (100%), ולרישום של רוב הפטירות (80%)	17.19.2

*מקור הנתונים במדדים המסומנים בכוכבית הוא ממאגר נתוני ה-OECD וממקורות בין-לאומיים (כגון: ארגון ה-OECD עצמו, ונתוני האו"ם).

פיתוח בר-קיימה הוא פיתוח הממלא את צורכי הדור הנוכחי בלי לפגוע ביכולת לספק את צורכיהם של הדורות הבאים. על פי העקרונות של פיתוח בר-קיימה יש לפעול במקביל להשגת צמיחה כלכלית, חברה מקלילה ושמירה על הסביבה.

17 היעדים לפיתוח בר-קיימה (SDGs – Sustainable Development Goals) הם תוכנית פעולה עבור כל מדינות העולם לקידום צמיחה ושגשוג לצד שמירה על כדור הארץ. יעדים אלו הם חלק מ"אג'נדה 2030 לפיתוח בר-קיימה", שאימצו בשנת 2015 כל המדינות החברות באו"ם. התוכנית מתווה את הדרך לצמיחה כלכלית ולמיגור העוני ובתוך כך כוללת סוגיות בתחומים של חינוך, בריאות, ביטחון סוציאלי, תעסוקה, שינוי אקלים ושמירה על הסביבה. 17 היעדים מחולקים ל-169 מטרות, והן כוללות 247 מדדים³ שמטרתם לעקוב אחר יישום היעדים, הן ברמה העולמית והן ברמת המדינה.

על בסיס רשימת המטרות והמדדים, הגדיר ארגון ה-OECD 132 מדדים הרלוונטיים למדידה ומעקב אחר יישום עבור המדינות החברות בארגון. מתוך רשימה זו ל-109 מדדים הוגדר ערך של יעד להשגת המטרה (ראו פרק מתודולוגיה בהמשך). מתוך 120 מדדים שעבורם זמינים נתונים לישראל, 72 מדדים נכללו בניתוח המרחק מהשגת היעדים. יתר המדדים לא נכללים בניתוח המרחקים מכיוון שלא הוגדר עבורם ערך מטרה להשגה או שאינם ברשימת ה-OECD לניתוח המרחק מהשגת היעדים.

מתודולוגיה

המדידה ב-OECD

מדדי ה-SDG מתייחסים למגוון רחב של נושאים והם מותאמים לצרכים ולמאפיינים שונים של כלל מדינות העולם. לכן לא כל המדדים רלוונטיים ומתאימים לכל המדינות. בארגון ה-OECD הגדירו את המטרות והמדדים הרלוונטיים למדינות החברות בארגון, ובמקרים מסוימים גם ניסחו אותם בצורה שונה מכפי שהמדדים מוגדרים ברשימה המקורית של האו"ם. כמו כן, נבחרו למדדים הרלוונטיים ערכי יעד להשגת המטרה בהסתמך על 4 קטגוריות לקביעת ערכי יעד (ראו בהמשך). בתהליך זה נקבעו בסך הכול 132 מדדים למדינות ה-OECD. עבור מדדים אלו, ובהתבסס על זמינות הנתונים בחנו בארגון ה-OECD את המרחק מהשגת היעדים עבור כל מדינה באופן יחסי למדינות אחרות החברות בארגון וביחס לערכי המטרות.⁴

³ ברשימת המדדים הגלובלית יש בסך הכל 231 מדדים. 12 מדדים מופיעים ברשימה כמה פעמים תחת מטרות שונות.

⁴ ראו פרסום:

המדידה בישראל

בהסתמך על מתודולוגיית ניתוח המרחקים של ה-OECD הותאמו נתוני הסטטיסטיקה הרשמית של ישראל להגדרות המדדים ולערכי היעדים שהוגדרו. כמו כן, בוצעה התאמה מתודולוגית לבחינת המרחק המוחלט מהשגת היעד של המדד.⁵

ניתוח המרחק מהשגת יעדי ה-SDG בישראל מתייחס ל-72 מדדים מתוך 109 המדדים ממסגרת המדדים של ה-OECD שעבורם מוגדר ערך יעד למטרה.

המרחקים מתארים את תמונת המצב העדכנית ביותר בהתאם לזמינות הנתונים עבור כל מדד. לרשימה המלאה של המדדים המשתתפים בניתוח המרחק של ישראל מהשגת יעדי ה-SDG, ולהרחבה על אופן חישוב המרחק מהיעד, ראו לוח 1 ו-2 ובהמשך "תהליך ההתאמה המתודולוגי בישראל".

תהליך בחירת המדדים ב-OECD

המדדים המומלצים נקבעו בהסתמך על 4 קטגוריות לקביעת יעד:

- קטגוריה **A** מתבססת על היעדים שנקבעו ב-SDGs המקוריים (ושנקבעו כמתאימים למדינות ה-OECD), כאשר **A1** מציין יעד של מספר מוחלט שיש להגיע אליו, ו-**A2** מציין יעד יחסי שאליו רוצים להגיע.
- הנתונים בקטגוריה **B** מתבססים על יעדים שנקבעו באמנות ובהסכמים, על המלצות שפרסמו ארגונים בין-לאומיים או על דעת מומחים (גם פה המספרים 1 ו-2 מציינים יעד מוחלט או יחסי).
- קטגוריה **C** נקבעת לפי המדינות בעשירון העליון בכל מדד. הרעיון כאן הוא *Best Performance* של מדינה (או קבוצת מדינות), כאשר לרוב המדינה המובילה בתחום מהווה חריג, ולכן היעד לא יקבע על פיה.
- קטגוריה **D** כוללת מדדים ללא יעד סופי שאליו רוצים להגיע, כיוון שאין להם כיוון נורמטיבי ברור. לרוב מדובר במדדים הקשורים לסיוע חוץ (ODA) שבהם היעד הסופי ידוע אך הדרך להגיע אליו משתנה בכל מדינה, או במדדים הקשורים לתוצר מקומי גולמי (GDP) שבהם אי אפשר להגדיר יעד אחד המתאים לכל המדינות.

⁵ היעד להשגה בכל המדדים (ועבור כל יחידות המידה) "מנורמל" לערך 1. באופן זה, אפשר להראות בצורה אחידה באילו מן המדדים הושג היעד (גדולים או שווים ל-1), באילו מהם היעד קרוב להשגה (גדולים מ-0.99 אך קטנים מ-1), ובאילו מדדים עדיין לא הושג היעד (קטנים מ-1 באופן ממשי).

בטבלה 3.1 אפשר לראות את סוגי היעדים להשגה, דוגמאות, ואת מספר המדדים בכל קטגוריה.

Table 3.1. Types of targets

Type of target level		Means of setting 2030 end-value	
A1	SDG-based, absolute target in the future	End-value referred to in SDGs, e.g. infant mortality at 12 per 1 000 lives	47
A2	SDG-based, target relative to starting position	End-value referred to in SDGs, e.g. reduce by half the proportion of people living in poverty	5
B1	Other international agreement or shared aspirations, absolute target in the future	End-value set by International Agreements, Good Practices or other Established Frameworks, e.g. reduce PM2.5 pollution to less than 10 micrograms per cubic meter (WHO)	19
B2	Other international agreement or shared aspirations, target relative to starting position	End-value set by International Agreements, Good Practices or other Established Frameworks, e.g. double the share of renewables in consumption (IRENA)	2
C	No explicit value; performance benchmarked against OECD top performers	End-value set at the 90th percentile of OECD countries in 2010	36
D	No normative direction		23

מקור:

[OECD \(2019\), Measuring Distance to the SDG Targets 2019: An Assessment of Where OECD Countries Stand.](#)

הנתונים על המדינות מתקבלים מדיווחי המדינות ל-OECD או ממאגר הנתונים של ה-SDG. בישראל יש נתונים על 81 מטרות.

עבור כל מדינה, המרחק מהיעד להשגה שנקבע למדד מסוים, מבטא את מספר סטיות התקן מיעד המדד. סטיות התקן של המדדים חושבו על סמך כלל מדינות ה-OECD המשתתפות בניתוח, כך שלמעשה המרחק מהיעד הוא יחסי לכלל מדינות ה-OECD.

באופן זה, גם עבור ישראל חושבו ב-OECD מרחקים מהשגת היעדים של המדדים ובוצע ניתוח מרחקים עבור 104 מדדים אשר ניתן היה לחשב עבורם מרחק בכפוף לקיומו של יעד להשגה ו/או לזמינות הנתונים.

תהליך ההתאמה המתודולוגי בישראל

לטובת ניתוח המרחק מהשגת היעדים בישראל בוצע תהליך של בדיקת התאמה להגדרות וליעדים של המדדים המשתתפים בניתוח של ה-OECD, וכן בוצעה התאמה מתודולוגית לבחינת המרחק המוחלט מהשגת היעד של המדד. מכיוון שב-OECD בוצע ניתוח מרחקים יחסי לשאר המדינות החברות בארגון, לא ניתן היה לבצע את אותו הניתוח בהתייחס לישראל בלבד. ואולם היה אפשר להגדיר כי בכל מדד, אשר קיים עבורו נתון זמין ויעד להשגה, נאמר כי הערך המנורמל של המדד (כאשר גם היעד להשגה מנורמל ל-1), הוא:

$$(1) N_i = \frac{n_i - T_i}{T_i} + \frac{T_i}{T_i} = \frac{n_i}{T_i} - 1 + 1 = \frac{n_i}{T_i}$$

כאשר

N_i – הערך המנורמל של המדד i .

n_i – הערך המוחלט של המדד i .

T_i – היעד המוחלט של המדד i .

משוואה (1) נכונה למדדים שבהם הכיוון הרצוי הוא עלייה, אולם במדדים שבהם הכיוון הרצוי הוא ירידה בוצע שלב מקדים של היפוך מדד (והיפוך יעד) במטרה להציג תמונה אחידה. לכן עבור מדדים שכיוונם הרצוי הוא ירידה, המשוואה תהיה הפוכה:

$$(2) N_i = \frac{1/n_i}{1/T_i} - 1 + 1 = \frac{T_i}{n_i}$$

כך, עבור כל מדד (ולא משנה מהן יחידות המידה שלו), נקבל שאם הוא גדול או שווה ל-1 אזי יעדו הושג, ואם הוא קטן מ-1, אזי עדיין לא הושג יעדו. הדבר יהיה נכון עבור מדדים שכיוונם הרצוי הוא עלייה **וגם** עבור מדדים שכיוונם הרצוי הוא ירידה.⁶

למדדים מסוימים נקבע יעד להשגה: 0. כלומר $T_i = 0$, ולכן לא ניתן היה להשתמש עבורם במשוואות (1) או (2). במטרה לשמור על אחידות בהצגת הניתוח, עבור מדדים כאלה נדרש טיפול מיוחד להצגת המרחק מהשגת היעד. בכל המדדים האלה הכיוון הרצוי הוא ירידה (תמיד נשאף ל-0 לכל הפחות). שנית, יחידות המידה של כל המדדים האלה יהיו תמיד אחוז מתוך גודל מוגדר (או שיעור מתוך גודל מוגדר), למשל: מדד 3.3.2 – שיעור תמותה עקב שחפת, בישראל הערך הוא: 0.2 מקרים לכל 100,000 איש באוכלוסייה (0.2/100,000), והיעד שיש לשאוף אליו הוא – 0. לכן, במדדים כאלה נשתמש במשוואה שלישית:

$$(3) N_i = 1 - n_i$$

למשל, בדוגמה שהשתמשנו בה,

$$(3) N_i = 1 - \frac{0.2}{100,000} = 0.999998$$

ולפיכך היעד (0) קרוב מאוד להשגה.

⁶ נדגיש כי השוואה **כמותית** של השגת היעד אפשרית, בצורת ההצגה הזו, אך ורק בהתייחס למדד עצמו ולא בהשוואה למדדים אחרים, כיוון שהיחידות המקוריות של המדדים שונות בתכלית זו מזו במקרים רבים. לדוגמה, ניתן לומר כי מדד פלוני קטן ב-50% מהיעד שהוגדר עבורו, אך לא ניתן לומר כי הוא קטן ב-50% ממדד אחר. אולם, השוואה **איכותית** בלבד (יעד הושג או לא הושג), אפשרית גם בין מדדים מתחומים שונים.